

BEOGRADSKA ŠKOLA ZA STUDIJE BEZBEDNOSTI
DNEVNI PREGLED VESTI, 02.07.2007.
Priredili: Jelena Radoman i Jelena Unijat

Najava:

Izazovi, rizici i pretnje

Kosovo i Metohija

- **Primakov: Podela Kosmeta ako pregovori propadnu**
- **Neformalni susret lidera o važnim svetskim pitanjima**

Organizovani kriminal

- **Šverc belog roblja**
- **Šverceri cigareta "biznis" razgranavali preko Makedonije**

Institucije – Vojska

- **Završen prvi deo reorganizacije Vojske**
- **"Vojni budžet još nije razvojni"**

EU – Integracije

- **Srbija mora brzo da radi kako bi nadoknadila šestomesečni zaostatak: Teri Dejvis**

Ratni zločini

- **Povećavaju li se obaveze Srbije prema Haškom tribunalu**
- **BiH će tražiti izručenje Jurišića**

Pravosuđe

- **Sudski epilog afere "pancir"**

Izazovi, rizici i pretnje

Kosovo i Metohija

Primakov: Podela Kosmeta ako pregovori propadnu

Bivši ruski premijer i ministar spoljnih poslova Jevgenij Primakov smatra da ako Srbi i Albanci ne pronađu kompromis oko budućeg statusa Kosova i Metohije „tada ne preostaje ništa drugo nego da se podeli ta teritorija”. U poslednjem broju ruskog nedeljnika „Moskovske novosti”, Primakov navodi da bi takva podela bila tim više opravdana „jer na Kosmetu nije stvorena bezbednost za srpsko stanovništvo”. U stalnoj kolumni u tekstu „Izlaz iz kosovskog lavirinta” ruski akademik objašnjava da je američki predsednik Džordž Buš doveo kosovski problem u ćorsokak nedavnom izjavom u Albaniji da Kosovu treba dati nezavisnost. „Uveren sam da ću da navučem na sebe nezadovoljstvo što kažem da Kosovo i Metohiju treba podeliti. Svestan sam da je sada teško reći kako bi išla granica. Jasno je da bi Srbiji trebalo da pripadnu delovi Kosmeta u kojima žive Srbi i gde se nalaze hramovi. Prilikom podele obavezno bi trebalo da se dobije saglasnost Srba i Albanaca. Ako Amerikanci prestanu da podstiču albanski

separatizam, rukovodstvo u Prištini bi moglo da donese rešenje o podeli Kosmeta. Verujem da bi se i u Beogradu saglasili sa takvim rešenjem prihvatajući da je proglašenje nezavisnosti još veće zlo”, piše Primakov. Komentarišući Bušovu izjavu u Albaniji, Primakov objašnjava da je američka računica prosta: „Ako ne mogu da proguraju svoju rezoluciju u SB UN, Albanci će proglasiti nezavisnost koju će kasnije podržati SAD i neke druge evropske zemlje”...

(Politika, 02.07.2007. <http://www.politika.co.yu/detaljno.php?nid=33205>)

Neformalni susret lidera o važnim svetskim pitanjima

Pred put u SAD Vladimir Putin, predsednik Ruske Federacije, izjavio je juče da se raduje toplim i prijateljskim razgovorima s američkim kolegom Džordžom Bušom na kojima će biti "poštovani interesi obeju zemalja"... Predsednici SAD i Ruske Federacije Džordž Buš i Vladimir Putin trebalo je da se susretnu kasno sinoć po srednjoevropskom vremenu na porodičnom imanju Bušovih u Kenebankportu, u državi Mejn i bilo je najavljeno da će razgovarati i o budućem statusu Kosova i Metohije... Bilo bi veoma dobro kada bi sastanak dvojice predsednika doveo do obnove pregovora o KIM. Ali, bojim se da ni direktan razgovor Buša i Putina neće biti dovoljan da se prevaziđu ogromne i medijski jasno izražene razlike u gledanju na kosovsko pitanje. Podrška SAD nezavisnosti KIM u ovom trenutku je još suviše jaka da bi Amerikanci pristali na bilo šta što otvara vrata kompromisnom rešenju za KIM - kaže za Danas profesor Leon Kojen, koji se nedavno vratio iz SAD... Kao razlog za očekivanje povoljnog ishoda sastanka u Mejnu Aleksandar Simić, savetnik premijera Srbije, naveo je nedavnu izjavu belgijskog ministra spoljnih poslova Karela de Guhta - da pregovore možda treba oročiti, ali da im unapred ne treba odrediti ishod". Simić očekuje da će "SAD ići u pravcu realizma i biti ubedljiv partner koji će kosovske Albance naterati da sednu za pregovarački sto"... Ljubinka Milinčić, novinar iz Rusije, kaže za naš list da se u ruskim medijima, uz raketno naoružanje, Irak i Iran, KIM pominje ravnopravno kao jedna od nekoliko važnih tema dvodnevni susreta ruskog i američkog predsednika". Ruski mediji tvrde da će "Rusija ostati dosledna i da ne postoji mogućnost da pristane na bilo kakav kompromis kada je KIM u pitanju", napominje Ljubinka Milinčić... - U međuvremenu, pojavila se vrlo zanimljiva inicijativa, na koju će Moskva morati da da konkretan odgovor. U američkom Kongresu čulo se da bi Rusija mogla da pokaže svoju dobru volju i zainteresovanost za povoljan razvoj situacije na Kosovu time što bi u periodu dodatnih pregovora poslala deo svojih jedinica da bi pojačala mirovne snage na Kosovu. Smatra se da je trenutak da se vrate ruske snage, koje su se povukle s Kosova 2002, jer je zadatak međunarodnih snaga prevashodno zaštita manjinskih zajednica - kaže Pavlović.

(Danas, 02.07.2007. <http://www.danas.co.yu/20070702/dogadjajdana1.html#0>)

Organizovani kriminal

Šverc belog roblja

Procenjuje se da je širom sveta između 700.000 i dva miliona ljudi, prvenstveno žena i dece, zarobljeno u mreži trgovaca belim robljem. Pretpostavka je, međutim, da „tamna brojka” iznosi čak šest miliona žrtava godišnje, a prema podacima američke obaveštajne agencije CIA u svetu se trenutno oko 27 miliona ljudi nalazi u nekom od vidova ropskog položaja. Oko 80 odsto žrtava su žene i deca, a čak do 50 odsto su maloletnici. Ovu

sumornu statistiku izneo je na nedavno održanom naučnom skupu krivičara na Paliću dr Saša Mijalković, docent Kriminalističko-policijske akademije u Beogradu. Ali, to nije sve. U referatu pod naslovom „Trgovina ljudima u Srbiji” Mijalković navodi da je, prema podacima evropske policije Evropol, u trgovinu decom sa ciljem ilegalnog usvajanja na globalnom nivou uključeno više od milion mališana, čime se ostvaruje protivpravni profit veći od milijardu dolara godišnje. Trgovina ljudima u Evropi donosi organizovanom kriminalu i do 13 milijardi dolara godišnje, od čega oko sedam milijardi dolara potiče samo od prostitucije. Na godišnjem globalnom nivou, seksualnom eksploatacijom se ostvaruje dobit od oko 60 milijardi evra. Sudeći prema ovim ciframa, dakle kada je reč o zaradi, trgovci „belim robljem” u poslednje vreme su rame uz rame sa narkomafijom. Dr Saša Mijalković podseća da Srbija, zbog svog geografskog položaja i međunarodnih saobraćajnica, kao i zbog nestabilnosti i loših bezbednosnih uslova u poslednjoj deceniji 20. veka, još predstavlja veoma značajan faktor za globalnu mrežu trgovine ljudima. Analitičar zaključuje da je Srbija od tranzitne zemlje postala zemlja porekla žrtava, takozvani trafiking rezervoar... Suprotno ustaljenom mišljenju, svega 10 odsto njih je u lanac trgovine ljudima regrutovano preko oglasa za posao, dok su ostale žrtve u zlo uvučene lažnom pričom prijatelja, rođaka, komšija, a često i samih roditelja. „Mnoge kriminalne grupe su specijalizovane upravo za transportovanje droge, oružja, ilegalnih migranata i žrtava trgovine ljudima kroz teritoriju svoje zemlje, od mesta ulaska u nju, do mesta izlaska iz nje. Reč je o takozvanoj kriminalnoj kooperaciji organizovanih kriminalnih grupa iz različitih zemalja”, navodi dr Saša Mijalković. Politika, 01.07.2007. <http://www.politika.co.yu/detaljno.php?nid=33102>)

Šverceri cigareta "biznis" razgranavali preko Makedonije

U periodu od 1993. do 1998. godine, koji međunarodna zajednica ocenjuje kao značajan za razvoj šverca cigareta, u Makedoniji su na "obuci" bili nekoliko međunarodnih švercera cigareta: Srećko Kestner (dve godine živeo u Skoplju na adresi Slavejko Arsov 18), Stanko Subotić Cane, Vanja Bokan i Miki Pešić (tri godine živeo na dve lokacije u Skoplju) i još nekolicina, piše skopski dnevnik Vreme. Dnevnik Vreme navodi da je javna tajna da je odmah posle nezavisnosti, najviše zbog decenijski utvrđenog reda i poretka u duvanskom biznisu, "Makedonija Tabak" igrala ulogu države u državi, sa Dančom Šuturkovim na čelu, kao večnim zamenikom generalnog direktora, koji je iz senke upravljao ovom kompanijom, dok je nominalno generalni menadžer bio Strašo Nelkovski. Ali, Šuturkov je preko duvanskog biznisa, biznisa sa fri-šopovima, uvozom žita, kontrolom protoka akcizne robe preko Makedonije, (in)direktno kontrolisao i državu i tadašnju još slabu makedonsku ekonomiju. Prema pisanju Vremena, Kestner, Subotić, Bokan i Pešić su živeli i radili u Makedoniji, "Makedonija Tabak" je bio njihov drugi dom, Šuturkov je bio njihov pokrovitelj, dok im je tadašnja vlada Branka Crvenkovskog pružala ličnu zaštitu, utočište i bezbednost. Makedonski list piše da su sa ovim upoznati nekadašnji sekretar javne bezbednosti i ministar unutrašnjih poslova u vladi LJupča Georgijevskog Pavle Trajanov, kao i LJubomir Frckovski, nekadašnji ministar unutrašnjih poslova u vladi Crvenkovskog, Taki Fiti, koji je kao ministar finansija imao direktnu kontrolu nad carinskom službom. Vreme navodi da su u Carini bili direktori Dimitar Buzlevski, sada aktuelni gradonačelnik opštine Resen, pa onda Ilija Iljoski, danas uspešni bankar... Vreme navodi da se radilo o organizovanim državnim švercu cigareta, gde su svoj angažman imale i ruske i ukrajinske kargo kompanije, koje su vladi Branka

Crvenkovskog iznajmljivali avione "Iljušin 76", kojima je prenošeno 40-50 tona cigareta u jednom letu... (Glas javnosti, 02.07.2007.)

<http://www.glas-javnosti.co.yu/danas/srpski/H07063001.shtml>

Institucije - Vojska

Završen prvi deo reorganizacije Vojske

U vranjskoj kasarni "Prvi pešadijski puk knjaz Miloš Veliki" tokom vikenda je formirana Četvrta brigada kopnene vojske Srbije. Komandantu brigade pukovniku Milosavu Simoviću zastavu brigade uručio je ministar odbrane Dragan Šutanovac, koji je kao izaslanik predsednika Republike prisustvovao svečanosti. "Formiranjem ove brigade mi smo, posle 13 meseci, završili prvi deo reorganizacije naše vojske, čiji je cilj stvaranje racionalnije i efikasnije vojske", rekao je Šutanovac. On je obraćajući se velikom broju vojnika i starešina, predstavnicima političkog života Pčinjskog okruga i građanima rekao da srpsku vojsku očekuje drugi, teži deo reformi. Načelnik Generalštaba Vojske Srbije Zdravko Ponoš rekao je da je ova brigada četvrta koja je formirana, "ali da je prva po mestu, značaju i zadacima koji je očekuju". Komandant brigade, pukovnik Milosav Simović, je preuzimajući zastavu brigade obećao je da će ta jedinica kopnene vojske Srbije nastaviti svetlu tradiciju "Prvog pešadijskog puka knjaz Miloš Veliki".

(Danas, 02.07.2007. <http://www.danas.co.yu/20070702/hronika1.html#0>)

"Vojni budžet još nije razvojni"

Ovogodišnji budžet Ministarstva odbrane od 57,5 milijardi dinara i dalje nedovoljan za razvoj vojske, kaže Dragan Šutanovac. Sa novcem iz budžeta, vojska i dalje samo "preživljava". Od 57, 2 milijarde dinara samo šest milijardi, uključujući i sredstva iz Nacionalno investicionog plana, biće uloženo u obnavljanje tehnike. To je više nego ranijih godina, ali budžet i dalje najviše opterećuju plate i penzije. 18,2 milijarde odlazi na penzionere, kojih u vojsci ima 55.000. Ministar odbrane Dragan Šutanovac kaže za B92 da budžet nije razvojni, jer se najviše novca odvaja za plate i penzije. "Naš budžet je daleko od razvojnog budžeta i onog koji bi zadovoljio, kada damo sva sredstva koja su unapred potrošena - plate i penzije, ostane deset odsto budžeta za razvoj. Ako želimo da dostignemo nivo vojski zapadnih zemalja, mi moramo više da investiramo", kaže Šutanovac. "Ostaje problem nabavka ratne tehnike, borbenih aviona u narednoj dekadi i sistema veza jer to prevazilazi rast nacionalnog dohotka. To jedino može da se reši kroz dogovor i potpisivanje ugovora s akompanijama za kontrausluge i isporuke srpskih kompanija", kaže vojni anaitičar Aleksandar Radić. Prodaja imovine u javnosti se često pominjala kao jedan od načina da se poboljša položaj vojske. Procenjuje se da je vojna imovina vredna oko deset milijardi evra, samo u Beogradu njeno zemljište i objekti vredni su tri milijarde... "Od tih sredstava možemo da rešimo socijalne probleme vojske i penzionera, kao i da razvijamo vojne kapacitete. Vojska ne treba da bude samo stacionirana u Srbiji, nego i da nastupa u mirovnim operacijama. Treba da budemo rame uz rame sa drugim vojskama, jer nam te zemlje mogu pomoći na Kosovu gde mi nismo prisutni", rekao je Šutanovac. Šutanovac je kazao i da u Skupštini još nije ratifikovana odluka o slanju medicinskih stručnjaka u Avganistan. Kao podatak, naveo je primer Hrvatske koja sledeće godine planira da pošalje 300 vojnika u mirovne operacije, dok Srbija u svetu nema nijednog stručnjaka. (B92, 01.07.2007.)

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=07&dd=01&nav_category=9&nav_id=253482

EU - Integracije

Srbija mora brzo da radi kako bi nadoknadila šestomesečni zaostatak: Teri Dejvis

Generalni sekretar Saveta Evrope Teri Dejvis izjavio je u intervjuu FONETU da vlasti u Srbiji moraju pronaći četvoricu preostalih haških optuženika, koji ne žele dobrovoljno da odu u Hag, i da ih izruče Tribunalu. - Ako su patriote, oni bi trebalo da odu dobrovoljno i da deluju u interesu Srbije i Srba - rekao je Dejvis i ocenio da njihovo sakrivanje zapravo znači da priznaju krivicu... Prema njegovoj oceni, Srbija je ostvarila napredak u saradnji s Hagom, jer je, pre njenog preuzimanja funkcije predsedavajućeg Komitetom ministara SE, šest optuženika bilo na slobodi, a sada ih je četvoro. Skupština Srbije, ukazao je Dejvis u nastavku, morala bi brzo da uradi dosta posla, kako bi bio nadoknađen zaostatak od šest meseci zbog kašnjenja u formiranju nove vlade Srbije. Predsednik Srbije Boris Tadić boraviće danas u radnoj poseti Savetu Evrope... On je pozvao Srbiju da ratifikuje Konvenciju protiv trgovine ljudima, koja je važna za zaštitu ljudskih prava u celoj Evropi. Dejvis je rekao i da očekuje da će Srbija ostvariti napredak i ispuniti sve obaveze koje je preuzela članstvom u SE. - Moje iskustvo je da Srbi drže obećanja - zaključio je Dejvis.

(Danas, 02.07.2007., <http://www.danas.co.yu/20070702/dogadjajdana1.html#0>)

Ratni zločini

Povećavaju li se obaveze Srbije prema Haškom tribunalu

Glavna tužiteljka Haškog tribunala Karla del Ponte istrajna je u tvrdnji da se optuženi general Ratko Mladić krije u Srbiji, a u poslednje vreme sve češće uz njegovo dodaje i ime drugog "najtraženijeg begunca" bivšeg predsednika RS Radovana Karadžića. Iako je Del Ponteova nedavno izjavila da se za Karadžića ne zna gde je tačno, ali se sa sigurnošću može reći da se nalazi "u regionu", nekadašnji predsednik SDS-a se, čini se, intenzivnije nego dosad stavlja u nadležnost državnih organa Srbije. Haška tužiteljka naglasila je da se Vlada Srbije obavezala da u Sheveningen pošalje i nekadašnji ratni dvojac RS. I specijalni tužilac za ratne zločine Vladimir Vukčević na skupu u Kran Montani istakao je da je "obaveza Srbije da u što kraćem roku izruči Hagu preostale begunce - Mladića, Hadžića, Župljanina i Karadžića". Portparol Haškog tužilaštva Olga Kavran ističe da insistiranje na izručenju Karadžića "nije ništa novo" jer predstavnici Tribunala "očekuju hvatanje svih begunaca". Predsednik skupštinskog Odbora za odbranu i bezbednost Ivica Dačić ističe da bi Srbija trebalo jasno da kaže da odgovornost za hapšenje Karadžića "ne bi trebalo da snose samo Srbija i BiH, već i SAD, jer su oni u Bosni prisutni već više od deset godina". - Postoje informacije da je Karadžić upravo sa Amerikancima postigao sporazum po kome neće biti izručen Haškom tribunalu ukoliko potpiše Dejtonski sporazum. Tako da je to mnogo komplikovanija situacija nego što izgleda i zato to ne može biti jedan od uslova koji bi se nametnuo Srbiji. Uslovi su promenljive stvari i ja se na njih ne bih mnogo obazirao - kaže Dačić...

(Glas javnosti, 02.07.2007.)

<http://www.glas-javnosti.co.yu/danas/srpski/P07063005.shtml>)

BiH će tražiti izručenje Jurišića

Član Predsedništva BiH Željko Komšić najavio da će zahtevati od Tužilaštva BiH da od Srbije zatraži izručenje Ilije Jurišića. Jurišić je uhapšen u Srbiji u maju ove godine na osnovu zahteva Interpola Srbije i nalazi se u zatvoru u Beogradu zbog sumnje da je učestvovao u zločinima nad pripadnicima JNA u Tuzli 1992. godine u procesu poznatom kao "Tuzlanska kolona". "Državljeni BiH ne smeju se osećati kao progonjene zveri koje svako može loviti i predati istražnim organima druge zemlje. Stoga ću u ponedeljak, bez obzira na to hoće li ostala dva člana Predsedništva ili ne, uputiti službeni zahtev Tužilaštvu BiH da od Srbije traže izručenje Ilije Jurišića i njegov povratak u Tuzlu", rekao je Komšić. (B92, 02.07.2007.)

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=07&dd=01&nav_category=64&nav_id=253468

Pravosuđe

Sudski epilog afere "pancir"

Protiv Mileta Dragića, vlasnika zrenjaninskog preduzeća za proizvodnju vojne opreme, tokom nedelje Okružno javno tužilaštvo će podići optužnicu, saznaje Danas iz tužilaštva. Dragić je osumnjičen da je izvršio krivično delo davanje mita, nezakonito držanje oružja i prevara u pokušaju. On se tereti da je u ugovorima povećao cene robe i pokušao da je proda Vojsci Jugoslavije po cenama višim nego što je trebalo. Predmet se nalazi u tužilaštvu od maja ove godine, kada je istražni sudija vojnog odeljenja Okružnog suda nakon završene istrage poslao predmet na dalje postupanje. Aferu "pancir" inicirao je u avgustu 2005. bivši ministar finansija Mlađan Dinkić, koji je tada optužio Dragića i tadašnjeg ministra odbrane Prvoslava Davinića da sklapaju ugovor štetan po državu, vredan 300 miliona evra. Za zloupotrebu službenog položaja osim Davnića tereti se i general Milun Kokanović i pukovnici Jovica Vučković i Igor Mihajlović. (Danas, 02.07.2007. <http://www.danas.co.yu/>)